

Volgbiedingen

De partij die de bieding opent, heeft meestal een kleine voorsprong op de tegenpartij. De partner van de openaar beschikt direct over gerichte informatie. Bovendien neemt een opening, hoe laag ook, biedruimte weg voor de tegenpartij, zodat het moeilijker en gevaarlijker is voor hen ook in de bieding te komen. In deze lesbrief bekijken we de situatie, waarin 'zij geopend hebben'. Welke acties kunnen we ondernemen? Wat willen we ermee bereiken en hoe groot is het gevaar? De volgende gevallen worden onder de loupe genomen: een volgbod in een kleur zonder sprong en volgbod in een kleur met sprong

In Biedermeijer Groen lesbrief 4 worden vervolgens nog behandeld: het informatiedoublet en het SA-volgbod

1. Een volgbod in een kleur zonder sprong

In de volgende voorbeelden zit u steeds noord.

Hand 1	Hand 2	Hand 3	Hand 4	Hand 5
♠ AH1095	♠ AH1095	♠ HB1075	♠ H8653	♠ HVB1095
♥ 875	♥ A75	♥ A75	♥ HB5	♥ A75
♦ 752	♦ HB2	♦ VB10	♦ HB2	♦ 75
♣ 95	♣ 95	♣ 95	♣ V5	♣ 95

Als u met Hand 1 als deler mag beginnen met bieden, heeft u natuurlijk geen enkel probleem: PAS is opgelegd. Als u 1♠ opent, verwacht uw partner minstens dertien punten en het behoeft geen uitleg dat de gevolgen van deze lichtzinnige actie desastreus kunnen zijn. Veronderstel nu dat west mag beginnen en deze met 1♣ opent. Mag u nu 1♠ bieden (=volgen)? Alles is natuurlijk een kwestie van afspraak en het gaat erom wat uw partner bij dit volgbod verwacht. Allereerst echter de vraag "Waarom zou u eigenlijk 1♠ willen volgen?". Hiermee komen we op de achterliggende ideeën van een volgbod:

We doen een volgbod om een aantal redenen:

- 1) om een uitkomst aan te geven
- 2) om zelf een contract te gaan spelen
- 3) om de tegenpartij te storen

Het volgbod van 1♠ voldoet aan deze eisen. Als uw partner moet uitkomen, wilt u graag een schoppenstart. Als u de kleur niet biedt, kan hij dit nooit weten. U hebt weinig punten, maar het is goed mogelijk dat uw partner iets heeft. Als de punten ongeveer 20-20 verdeeld zijn tussen de beide partijen, is het denkbaar dat uw partij het eindcontract speelt. Als u een schoppenfit hebt, kunt u misschien in 2♠ eindigen. Wederom is dit alleen mogelijk als u 1♠ volgt. Tenslotte, misschien heeft niet uw partner, maar oost flink wat punten. Door uw volgbod maakt u het OW nu moeilijk. Oost kan bijvoorbeeld geen 1♥ meer bieden, zodat het vinden van een hartenfit lastiger is. Kortom, de doelstellingen van een volgbod zijn met 1♠ bereikt. Maar hoe zit het met het gevaar? Wat als 1♠ gedoubleerd wordt? Kan dat niet erg duur worden? Als hulpmiddel hiervoor geldt de regel van twee en drie:

1.1 Regel van twee en van drie

Als u kwetsbaar bent, mag u pas volgen als u hooguit twee slagen minder in uw handen hebt als u volgens uw volgbod zou moeten maken. Niet-kwetsbaar mag u drie slagen minder in handen hebben. Deze veiligheidsmaatregel zorgt ervoor dat u in het ergste geval 'slechts' 500 punten down gaat als u gedoubleerd wordt. Als de tegenpartij een manche kan maken (600 punten als ze kwetsbaar zijn) komt u er dus nog goed vanaf. Merk op dat een volgbod gebaseerd is op speelslagen en niet op punten!! Het tellen van speelslagen geeft soms een probleem. De correcte aanpak werkt als volgt:

a) Tel de slagen van uw langste kleur (de kleur die u als troef wilt). Zet hierbij in gedachten achter de derde kaart van links een streep. De hoge kaarten links van de streep moeten zorgen voor de topslagen. De kaarten rechts van de streep zijn ieder een lengteslag waard.

Bijvoorbeeld: AH10-95 levert twee topslagen (A en H) en twee lengteslagen (9 en 5), vier slagen totaal. HVB-432 levert twee topslagen en drie lengteslagen, dus vijf totaal.

HB10-854 levert één topslag (u verliest A en V) en drie lengteslagen.

b) Vervolgens telt u de slagen die u in de zijkleuren denkt te maken. Een Aas levert één slag, een HV-combinatie één slag, enzovoort.

De getallen van a) en b) vormen tezamen de slagenkracht van uw hand als uw langste kleur troef is. Het is belangrijk objectief te tellen! Een snitpositie als AV telt voor één slag en niet voor twee!

1.2 Eisen voor een volgbod

Wanneer kunt u een volgbod wagen? Het antwoord is nu niet zo moeilijk meer:

- 1) u beschikt over een goede, lange kleur (minstens een vijfkaart)
- 2) uw speelslagen voldoen aan de regel van twee en drie

Met deze wetenschap kunnen we de vijf voorbeeldhanden van bladzijde 1 de baas. West opent voor u met 1♣ en u zit noord:

West	Noord	Oost	Zuid
1♣	???		

Hand 1 is inderdaad een 1♠-volgbod waard. Met schoppen als troef kunt u met deze hand vier slagen maken. Als u niet kwetsbaar bent, hebt u net voldoende om te volgen.

Bent u kwetsbaar, dan is het volgens de regel van twee en drie veiliger om te passen.

Hand 2 telt vijf slagen met schoppen als troef (vier schoppens en ♥A) en is dus bij elke kwetsbaarheid een 1♠-volgbod.

Let op het grote verschil in punten tussen hand 1 en hand 2. De eerste is een minimaal volgbod, de tweede een maximaal volgbod. Als we een vertaling van de regel van twee en drie naar punten proberen te maken (eigenlijk zijn deze grootheden niet vergelijkbaar!) blijkt een volgbod meestal tussen de 7 en 15 punten te vallen.

Hand 3 is qua kracht een gemiddeld volgbod: Een gevulde vijfkaart met gezonde honneurs, niet genoeg punten om te openen, maar toch vijf speelslagen waard.

Hand 4 telt 13 punten, zonder twijfel voldoende om 1♠ te openen. Er zijn echter vrijwel geen slagen (een lege vijfkaart, losse honneurs in de zijkleuren). Een volgbod met deze hand is een dubieuze actie en wordt volgens de regel van twee en drie dan ook afgeraden. U ziet: sommige handen zijn wel een volgbod waard, maar geen opening en sommige zijn wel een opening waard, maar geen volgbod. Natuurlijk kan het ook voorkomen dat een hand zowel geschikt is om te openen als om te volgen.

Hand 5 is wat speelslagen betreft de sterkste hand van het rijtje (zes speelslagen): bij elke kwetsbaarheid 1♠ volgen!

Laten we nu de bieding iets veranderen. U zit nog steeds noord en het biedverloop luidt:

O/OW

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	1♥	pas
2♣	???		

U zit nu tussen twee biedende tegenstanders (de gevaarlijke sandwichpositie). Wat biedt u met de vijf voorbeeldhanden van bladzijde 1?

Hand 1: Pas; Te weinig speelslagen.

Hand 2: 2♠; Voelt u het gevaar? Ondanks de "vele punten" zou een PAS niet onverstandig zijn. Zeker als u kwetsbaar bent is PAS aan te raden. De tegenpartij biedt 'twee over één'.

Hand 3: 2♠/Pas Opnieuw is het niet laf om te passen.

Hand 4: Pas Bieden met deze hand op tweenniveau is zelfmoord.

Hand 5: 2♠ Een goede zeskaart en voldoende slagen. De enige hand, waarmee het 2♠-volgbod veilig is.

Na een 1SA-opening van de tegenpartij geven we niet zo gauw een volgbod.

De kans om zelf een manche te spelen is gering en de tegenpartij doubleert snel. Een stevige, mooie zeskaart met voldoende slagen is vereist. Hand 5 is een voorbeeld van een 2♠-volgbod na een 1SA-opening.

2. Antwoorden op een volgbod

De partner van de volgbieder moet eveneens zoveel mogelijk uitgaan van slagen en niet van punten. Zodra er sprake is van een fit, moet hij zijn hand beoordelen op korthed (singleton of renonce) of tophonneurs in de zijkleuren (Azen). Vrouwen en Boeren in een zijkleur hebben meestal weinig waarde. Het volgende overzicht behandelt de verschillende mogelijkheden. Als belangrijkste conclusie geldt dat de partner zo snel mogelijk moet steunen als hij een fit voor de volgkleur heeft (dat wil zeggen 'steunen vanaf een driekaart'). Dit vergroot de kans om zelf te spelen na een competitief biedverloop en bouwt een extra barrière voor de tegenpartij. Dat zijn immers twee van de belangrijkste doelstellingen van het volgbod!

2.1 Een nieuwe kleur ontkent een fit voor de volgkleur van partner (dus hooguit een doubleton)

- een nieuwe kleur bieden vereist een goede vijfkaart en slagenkracht; partner mag met een minimaal volgbod passen; het bieden van een nieuwe kleur is dus niet forcing, maar wel constructief
- een nieuwe kleur met sprong toont een sterke zeskaart en openingskracht (circa 13-15 punten); alleen met een subminimaal volgbod mag partner passen

2.2 SA-biedingen ontkennen eveneens een driekaart steun

- 1SA belooft 9-12 punten en een stop in de kleur van de tegenpartij
- 2SA met sprong vereist 13-15 punten en een zeer goede stop in de kleur van de tegenpartij; alleen met een minimaal volgbod zal partner de invite niet aannemen
- 2SA zonder sprong belooft 10-12 punten en een goede stop in de kleur van de tegenpartij; partner volgt immers op tweenniveau en garandeert zelf een goede slagenbron
- 3SA is volgens het bekende ACOL-principe 'bieden wat je denkt te kunnen maken' het is meestal gebaseerd op een lange goede kleur (speelslagen!) en toont natuurlijk een stop in de kleur van de tegenpartij

2.3 Het steunen van de volgkleur van partner

- een enkelvoudige verhoging belooft een driekaart steun en 7-9 punten
- een dubbele verhoging is inviterend en is i.h.a. gebaseerd op een vierkaart steun; in puntenkracht belooft het ongeveer 10-12 punten. Zoals gezegd is het beter de hand te beoordelen op grond van de kwaliteit van de troeffit, de aanwezige tophonneurs in de zijkleuren en de aanwezigheid van singletons en renonces.
- de verhoging naar de manche is meestal een distributioneel spel: veel troeven en korte zijkleuren

2.4 Het bod in de kleur van de tegenpartij

- eigenlijk vallen alle handen hieronder die voldoende sterk zijn (minstens openingskracht), maar niet goed op een andere manier geboden kunnen worden; de volgbieder moet antwoorden op dit 'cuebid' en zal iets proberen te vertellen over een eventuele stop in de geopende kleur, de kracht van zijn volgbod, enzovoort; het gebruik van dit cuebid begint steeds populairder te worden, maar voorlopig is het aan te raden het alleen toe te passen met handen die sterk genoeg zijn om tegenover een volgbod de manche te spelen

2.5 Voorbeelden

U zit zuid en niemand is kwetsbaar. Wat biedt u na het gegeven biedverloop met de volgende handen?

Biedverloop:

W/-

West	Noord	Oost	Zuid
1♣	1♥	pas	???

Hand 1	Hand 2	Hand 3	Hand 4	Hand 5
♠ HV64	♠ V84	♠ V104	♠ A53	♠ HVB1095
♥ 84	♥ A64	♥ A1075	♥ H8653	♥ A5
♦ 843	♦ V9542	♦ HV103	♦ B1052	♦ H52
♣ AB74	♣ 104	♣ 95	♣ 5	♣ A5

Antwoorden:

1SA	2♥	3♥	4♥	2♣
-----	----	----	----	----

Met hand 4 biedt u gewoon 4♥. Misschien zit het erin, misschien niet. Misschien kan OW wel 4♠ maken. Het is allemaal niet te zien, maar aan 4♥ kunt u zich nooit een buil vallen. Hand 5 is te sterk voor 1♠ of 2♠ (partner mag passen!!). Begin daarom met de kleur van de tegenpartij (2♣) en biedt daarna 2♠ als mancheforcing. Misschien hebt u slechts een 6-1 schoppenfit, en een 6-2 hartenfit. Misschien heeft partner een maximaal volgbod en kunt u zelfs slem maken. Met 2♣ legt u eerst de manche vast en gaat daarna op onderzoek.

3. Het sprongvolgbod in een kleur

De betekenis van een sprongvolgbod is de laatste jaren nogal eens veranderd. In de praktijk komen meerdere varianten voor. Het gaat er natuurlijk om dat u met uw partner een keuze uit de verschillende mogelijkheden maakt en deze consequent toepast.

- A) In de klassieke theorie belooft een sprongvolgbod een sterke hand:
- 15-18 punten
 - een sterke zeskaart

Nadeel van deze invulling is dat het bod niet zo vaak voorkomt. Ga maar na: voor u een opening en dan zelf ook een sterke hand met bovendien een goede kleur. Als de mogelijkheid zich echter voordoet, is de betekenis vrij nauw omschreven en kan partner goed beoordelen wat de haalbare contracten zijn.

- B) Te midden van de moderne preëemptieve acties (lichte volgbiedingen, zwakke tweeopeningen, ondermaatse drieopeningen) hebben veel partnerships juist een zwakke betekenis aan het sprongvolgbod gegeven:
- 6-10 punten
 - redelijke zeskaart
 - speelslagen volgens de regel van twee en drie

De hand is te vergelijken met die van een zwakke tweeopening. De bedoeling is om het bieden van de tegenpartij extra te bemoeilijken door veel biedruimte weg te nemen. Men gaat ervan uit dat na een opening bij de tegenpartij een manche voor de eigen partij vrijwel uitgesloten is en stapt daarom over op destructieve wapens. Vergeleken met een zwakke tweeopening is het gevaar echter veel groter: de partner van de openaar weet meer over de gezamenlijke kracht van zijn partnerschap en kan in het algemeen goed beoordelen of hij (gedoubleerd!) gaat tegenspelen of voor een eigen contract kiest.

- C) De gulden middenweg en ondertussen de meest voorkomende invulling van het sprongvolgbod wordt gegeven door de zogenaamde 'intermediate jump overcall' ofwel sprongvolgbod dat een opening aangeeft:
- 12-15 punten
 - een goede zeskaart (minstens VB10xxx)

Maak uw keus!

Van de drie mogelijke invullingen een standaardvoorbeeld van een sprongvolgbod:

W/-

West	Noord	Oost	Zuid
1♣	2♠		

Afhankelijk van de gekozen methode belooft noord:

Variant A	Variant B	Variant C
♠ AHB1097	♠ AHB1097	♠ AHB1097
♥ A32	♥ 532	♥ A32
♦ A3	♦ 53	♦ 53
♣ 109	♣ 109	♣ 109

4. Quiz

U zit noord. Voor u wordt door west 1♦ geopend.

I. Wat biedt u met de volgende handen als u niet kwetsbaar bent?

II. Wat biedt u met de volgende handen als u wel kwetsbaar bent?

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
1♦	???		

a.	b.	c.
♠ AVB92	♠ B7642	♠ 105
♥ H32	♥ AB10	♥ A62
♦ 32	♦ A4	♦ 92
♣ 954	♣ 1082	♣ AH10876

III. U zit zuid en niemand is kwetsbaar. West opent 1♥, partner volgt 1♠ en oost past:

West	Noord	Oost	Zuid
1♥	1♠	pas	???

Wat is uw bod in de volgende gevallen?

a.	b.	c.
♠ 82	♠ 73	♠ V102
♥ 832	♥ AB10	♥ A3
♦ A32	♦ V843	♦ H9872
♣ HVB109	♣ H1082	♣ 876
d.	e.	f.
♠ 83	♠ V2	♠ H1062
♥ A2	♥ AB10	♥ A3
♦ A32	♦ VB83	♦ H982
♣ AHB1082	♣ HB93	♣ B102
g.	h.	i.
♠ V3	♠ A8542	♠ AV85
♥ B876	♥ 7	♥ 83
♦ AHB	♦ H106	♦ HV3
♣ AV108	♣ 8632	♣ HB95

5. Antwoorden

I.	a. 1♠ (4 slagen)	b. pas (slechte kleur)	c. 2♣ (6 slagen)
II.	a. pas	b. pas	c. 2♣
III.	a. 2♣	b. 1SA	c. 2♠
	d. 2♥ gevolgd door 3♣	e. 2SA	f. 3♠
	g. 2♥ (op weg naar 3SA/4♠ of 5♣?)	h. 4♠	i. 4♠

Spel 1
N/-

♠ B85	♠ V102	♠ 64
♥ AH1043	♥ B9	♥ V876
♦ A3	♦ 109852	♦ VB7
♣ H74	♣ 865	♣ A1093
	N	
	W O	
	Z	
	♠ AH973	
	♥ 52	
	♦ H64	
	♣ VB2	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	pas	pas	1♠
2♥	pas	3♥	pas
4♥	pas	pas	pas

Volgen op tweenniveau met een vijfkaart is riskant, maar west heeft een goede kleur en telt vijf slagen.

Tegenover 2♥ heeft oost net genoeg om te inviteren: een vierkaart (met tophonneur!) steun en een Aas in een zijkleur. De leider kan kiezen uit het snijden over ♦H (hij verliest dan twee schoppen en een klaveren) of spelen naar de ruiten-honneurs op tafel (hij verliest in dit geval twee schoppen en een ruiten).

Spel 2
O/NZ

♠ 109732	♠ V84	♠ A6
♥ 753	♥ H6	♥ 109
♦ 10	♦ AH95	♦ B6432
♣ B972	♣ 8643	♣ AHV10
	N	
	W O	
	Z	
	♠ HB5	
	♥ AVB842	
	♦ V87	
	♣ 5	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	1♦	2♥
pas	4♥	pas	pas
pas			

Als zuid een intermediaire 2♥-volgbood is het juiste eindcontract in één ronde bereikt. Volgt zuid 1♥, dan wordt het eindcontract misschien 3SA en dat zal eentje down gaan.

Spel 3
Z/OW

♠ AVB108	♠ 9652	♠ 7
♥ A73	♥ 984	♥ VB6
♦ 52	♦ B104	♦ AHV873
♣ 643	♣ 987	♣ H102
	N	
	W O	
	Z	
	♠ H43	
	♥ H1052	
	♦ 96	
	♣ AVB5	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	1♣
1♠	pas	3SA	pas
pas	pas		

Met vijf speelslagen heeft west genoeg voor een kwetsbaar volgbood. Oost heeft een lange, dichte kleur en een klaverenstop. Gezien de opening van zuid en de punten bij OW is het redelijk om aan te nemen dat noord niet veel heeft en eventuele snits dus 'goed' zitten. Kortom, 3SA is een verantwoorde gok. Afhankelijk van de uitkomst maakt oost 10 of 11 slagen. Een enkele leider zal zelfs 12 slagen weten te maken. Zuid komt immers in grote problemen als de ruitenkleur wordt afgedraaid.

Spel 4
W/Allen

♠ V75	♠ 93	♠ 642
♥ V742	♥ H96	♥ AB1085
♦ 753	♦ 10984	♦ AH2
♣ V87	♣ H1043	♣ B6
	N	
	W O	
	Z	
	♠ AHB108	
	♥ 3	
	♦ VB6	
	♣ A952	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
pas	pas	1♥	1♠
2♥	pas	pas	doublet
pas	2♠/3♣/pas	pas	pas
pas			

Doe met de zuidhand een 1♠ volgbood en begin niet met een informatiedoublet. Nu het bieden dreigt uit te sterven in 2♥, heb je een mooi heropeningdoublet! Dat geeft een maximaal volgbood (13-15 punten) aan en de intentie om zelf iets te gaan spelen. Noord zit een beetje klem. Hij kan kiezen tussen 2♠ en 3♣. Beide contracten kunnen gemaakt worden. De echte toppenjagers kunnen een pas wagen met de noordhand, dus die laten het doublet van zuid staan en maken er zo een strafdoublet van! Met goed tegenspel gaat 2♥ al twee down, dus dat is 500. Dat gaat zo: ♠A, ♠H, schoppen na getroefd en noord speelt vervolgens ruiten. NZ maken ♠AH, een introever, een ruitenslag, ♣AH. En omdat de leider niet in dummy kan komen om op ♥H te snijden, wordt ♥H ook een slag voor de verdediging.

Spel 5
N/NZ

♠ B8		♠ AH10764
♥ A72		♥ 853
♦ HV1092		♦ A65
♣ H95		♣ 2
♠ V952	N	
♥ H64	W O	
♦ 74		
♣ AVB10	Z	
	♠ 3	
	♥ VB109	
	♦ B83	
	♣ 87643	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	1♦	1♠	pas
3♠	pas	4♠	pas
pas	pas		

De zeskaart schoppen en de singleton klaveren geven voor oost de doorslag. De kaart sluit slecht en na het verlies van de drie eerste hartenlagen en ruiten na, lijkt oost voor een onmogelijke opdracht te staan. Echter: ♦A, ♠A, ♠H en nu klaveren naar het Aas (omdat noord gezien de opening ♣H zal hebben) en ♣V na doet wonderen. Of noord nu dekt of niet, de ruitens kunnen weg en ♠V is de entree voor de vrije klaveren.

Spel 6
O/OW

♠ V97		♠ AB10653
♥ AVB93		♥ H62
♦ H65		♦ B93
♣ 84		♣ A
♠ H8	N	
♥ 10874	W O	
♦ V102		
♣ 7652	Z	
	♠ 42	
	♥ 5	
	♦ A874	
	♣ HVB1093	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	1♠	2♣
pas	2♥	2♠	3♣
pas	pas	pas	

Na 2♣ heeft noord een aardige hand. Voor 2SA is de stop te mager, maar de hartenkleur is sterk genoeg om te bieden. Zuid gaat terug naar klaveren, niet omdat hij slechts een singleton harten heeft, maar omdat zijn klaverenkleur zelfstandig speelbaar is. Bovendien ontkent 3♣ overwaarde. Met zorgvuldig afspel wordt 3♣ precies gemaakt.

Spel 7
Z/Allen

♠ V		♠ 9865
♥ 54		♥ HV8
♦ B987654		♦ 3
♣ 742		♣ HVB108
♠ 107	N	
♥ AB10976	W O	
♦ A10		
♣ A63	Z	
	♠ AHB432	
	♥ 32	
	♦ HV2	
	♣ 95	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	1♠
2♥	pas	4♥	pas
pas	pas		

Een niet zo moeilijk te bieden manche. West heeft een gezond volgbod en oost heeft met twee tophonneurs, een singleton en goede zijkleur te veel om tegenover een volgbod op twee niveau te inviteren. Vandaar direct 4♥

Spel 8
W/-

♠ HB1083		♠ 54
♥ 5		♥ V82
♦ 754		♦ AH10932
♣ HVB6		♣ A8
♠ 96	N	
♥ 10974	W O	
♦ V86		
♣ 10732	Z	
	♠ AV72	
	♥ AHB63	
	♦ B	
	♣ 954	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
pas	pas	1♦	1♥
pas	1♠	pas	3♠
pas	4♠	pas	pas
pas			

Ook nu begint zuid met een volgbod en geen informatiedoublet (vergelijk spel 4). Noord heeft voorgestapt, maar is sterk genoeg voor een constructief 1♠-bod (niet forcing). Dat is in de roos! Zuid jumpt om de fit en zijn kracht aan te geven, waarna noord de invitatie aanneemt (hij is tenslotte maximaal met zijn gepaste hand). De leider kan twee ruitens vertoeven en verliest niet meer dan drie slagen.